

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ**

Кваліфікаційна робота  
на правах рукопису

**ОМЕЦІНСЬКА ОЛЬГА АНТОНІВНА**

УДК: 657:336.221

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

**ФОРМУВАННЯ, РОЗПОДІЛ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ  
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ**

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістра

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

\_\_\_\_\_ О.А. Омецинська

Науковий керівник  
Мальюга Наталія Михайлівна,  
доктор економічних наук, професор

**Житомир – 2021**

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту  
Поліського національного університету

Рецензент:

к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету  
Інна ШУБЕНКО

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

\_\_\_\_\_ допустити до захисту \_\_\_\_\_

Голова комісії \_\_\_\_\_ к.е.н., доц. Гайдучок Т.С.

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за  
результатами попереднього захисту:

\_\_\_\_\_ допустити до захисту \_\_\_\_\_

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту № 8  
від 7 грудня 2021 року.

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту д.е.н., проф.  
Мороз Ю.Ю. \_\_\_\_\_

7 грудня 2021 року

#### Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка Омецінська Ольга Антонівна захистила кваліфікаційну роботу з  
оцінкою за шкалою ECTS \_\_\_\_\_, сума балів \_\_\_\_\_ за національною  
шкалою з оцінкою \_\_\_\_\_.

Секретар ЕК

Майдуда Г.С.

## ЗМІСТ

<b>ВСТУП</b> .....	5
<b>РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ</b>	<b>8</b>
<b>1.1. Економічний зміст фінансових результатів підприємства</b> .....	8
<b>1.2. Організація обліку та контролю рахунка 79 «Фінансові результати»</b> .....	15
<b>1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємств з виробництва лікеро-горілчаних напоїв</b> .....	17
<b>РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИХ НАПОЇВ</b> .....	<b>20</b>
<b>2.1. Завдання і роль системи обліку і контролю фінансових результатів підприємства з виробництва лікеро-горілчаних напоїв</b> .....	20
<b>2.2. Облік фінансових результатів підприємства з виробництва лікеро-горілчаних напоїв</b> .....	24
<b>2.3. Системи та інструменти контролю фінансових результатів підприємства з виробництва лікеро-горілчаних напоїв</b> .....	29
<b>ВИСНОВКИ</b> .....	42

## Анотація

Омецінська О.А. Формування, розподіл, облік та оподаткування фінансових результатів. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир. 2021.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні положення та здійснено розробку інноваційного проекту щодо формування, розподілу, обліку та оподаткування фінансових результатів.

У кваліфікаційній роботі досліджено сучасні теоретичні підходи до визначення економічного змісту фінансових результатів, проведено аналіз чинників впливу на фінансові результати.

В процесі проведеного дослідження визначено, досягнення основних завдань функціонування та розвитку підприємств державного сектору економіки зумовлює об'єктивність формування в межах окремого суб'єкта господарювання системи моніторингу фінансових результатів їх господарської діяльності. Позитивний фінансовий результат – мета функціонування підприємств державного сектору економіки, внутрішнє джерело поповнення власних фінансових ресурсів підприємства, запорука його ліквідності та платоспроможності в поточному й основа розвитку в довгостроковому періодах..

*Ключові слова:* облік, фінансові результати, оподаткування, контроль, облікова інформація.

## **Abstract**

Ometsinska OA Formation, distribution, accounting and taxation of financial results. - Manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 071 - Accounting and Taxation. - Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr. 2021

The qualification work substantiates the theoretical provisions and develops an innovative project for the formation, distribution, accounting and taxation of financial results.

In the qualification work modern theoretical approaches to determining the economic content of financial results are studied, the analysis of factors influencing financial results is carried out.

In the course of the research it was determined that the achievement of the main tasks of functioning and development of public sector enterprises determines the objectivity of the formation within a single entity of a system for monitoring the financial results of their economic activities. A positive financial result is the goal of the functioning of public sector enterprises, an internal source of replenishment of the company's own financial resources, a guarantee of its liquidity and solvency in the current and the basis of development in the long run.

**Key words:** accounting, financial results, taxation, control, accounting information.

## ВСТУП

**Актуальність теми дослідження.** В умовах подальшого проведення в Україні економічних реформ на основі ринкових відносин велике значення на діяльність суб'єкта підприємницької діяльності має його фінансовий стан та фінансова звітність перед державою. Чітке визначення фінансового стану підприємства дозволяє оцінити його роботу та намітити подальше функціонування і розвиток.

Фінансовий результат характеризує економічну ефективність господарювання підприємства, при умові його позитивного значення (прибутку) - він слугує джерелом розширеного відтворення виробництва, соціального розвитку підприємства та платежів до бюджету держави. Чим вищий прибуток, тим більше можливостей у підприємства поновлювати свою матеріальну базу, розвивати нові виробничі програми, нові напрямки діяльності.

Вся історія підприємницької діяльності пов'язана з пошуками шляхів підвищення прибутковості та раціональним використанням прибутку. Тому наукові дослідження, присвячені формуванню фінансових результатів та їх контролю є особливо актуальними. Адже одержані фінансові результати відображають всі сторони діяльності підприємства: галузеві особливості ведення господарської діяльності, якість організації виробництва та ефективність застосованої технології, ступінь ефективності прийнятої системи управління, у т. ч. системи обліку та контролю доходів і витрат, і формування фінансових результатів діяльності тощо.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Дослідження сутності категорії фінансових результатів знайшли своє відображення у наукових працях відомих вчених-економістів: Білика В.Г., Бутиця Ф.Ф., Мочерного С.В., Олійника О.В. та інші. Проте дані науково-практичні дослідження потребують більш поглибленого розгляду з метою уточнення трактування економічного змісту фінансових результатів та їх формування.

**Метою роботи** є теоретичне і практичне обґрунтування системи обліку, аналізу і контролю формування фінансових результатів на підприємстві.

Досягнення поставленої мети передбачено постановку, формування і вирішення наступних задач:

- проаналізувати підходи авторів щодо економічної сутності фінансових результатів;
- визначити порядок формування фінансових результатів для потреб обліку, контролю та управління ними;
- проаналізувати форми первинних документів і облікових реєстрів та процес документообороту щодо обліку фінансових результатів для підприємств;
- проаналізувати чинну методику фінансового обліку фінансових результатів і визначити можливі шляхи її вдосконалення;
- визначити підходи до організації обліку контролю фінансових результатів підприємств в умовах автоматизації;
- критично оцінити існуючу методику економічного аналізу та сформулювати сукупність показників, що характеризують ефективність формування фінансових результатів підприємств.

*Об'єктом дослідження* є Державне підприємство «Житомирський лікеро-горілчаний завод» в частині обліку фінансових результатів.

*Предметом дослідження* є організація обліку фінансових результатів підприємств.

*Методи дослідження.* На основі діалектичного методу наукового пізнання й поєднання історичного та логічного в еволюції існуючих методик обліку фінансових результатів, подано їх визначення та обґрунтовано напрями вдосконалення їх обліку. Для вирішення завдань фінансового й управлінського обліку фінансових результатів і дослідження питань методики та організації їх аналізу на підприємствах застосовано методи порівняння, конкретизації, моделювання, групування, аналізу бухгалтерських рахунків, спостереження, вибірки.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, національні стандарти бухгалтерського обліку, постанови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, дані Державної служби статистики, міжнародні стандарти аудиту, матеріали науково-практичних конференцій, а також облікові й звітні дані підприємств.

**Структура і обсяг дипломної роботи.** Кваліфікаційна робота складається з вступу, двох розділів, висновків, додатків та списку використаної літератури. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 46 сторінок друкованого тексту. Робота містить 15 рисунків, 8 таблиць. Список використаних джерел налічує 33 найменування.



# РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ

## 1.1. Економічний зміст фінансових результатів підприємства

Досягнення основних завдань функціонування та розвитку підприємств державного сектору економіки зумовлює об'єктивність формування в межах окремого суб'єкта господарювання системи моніторингу фінансових результатів їх господарської діяльності. Позитивний фінансовий результат – мета функціонування підприємств державного сектору економіки, внутрішнє джерело поповнення власних фінансових ресурсів підприємства, запорука його ліквідності та платоспроможності в поточному й основа розвитку в довгостроковому періодах. Величина, склад і динаміка фінансових результатів підприємств державного сектору економіки відображають якість і успішність підприємницької діяльності, виступають індикаторами економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Взаємозв'язок даних категорій представлено на рис. 1.1 [1].



Рис. 1.1. Форми фінансового результату діяльності підприємства

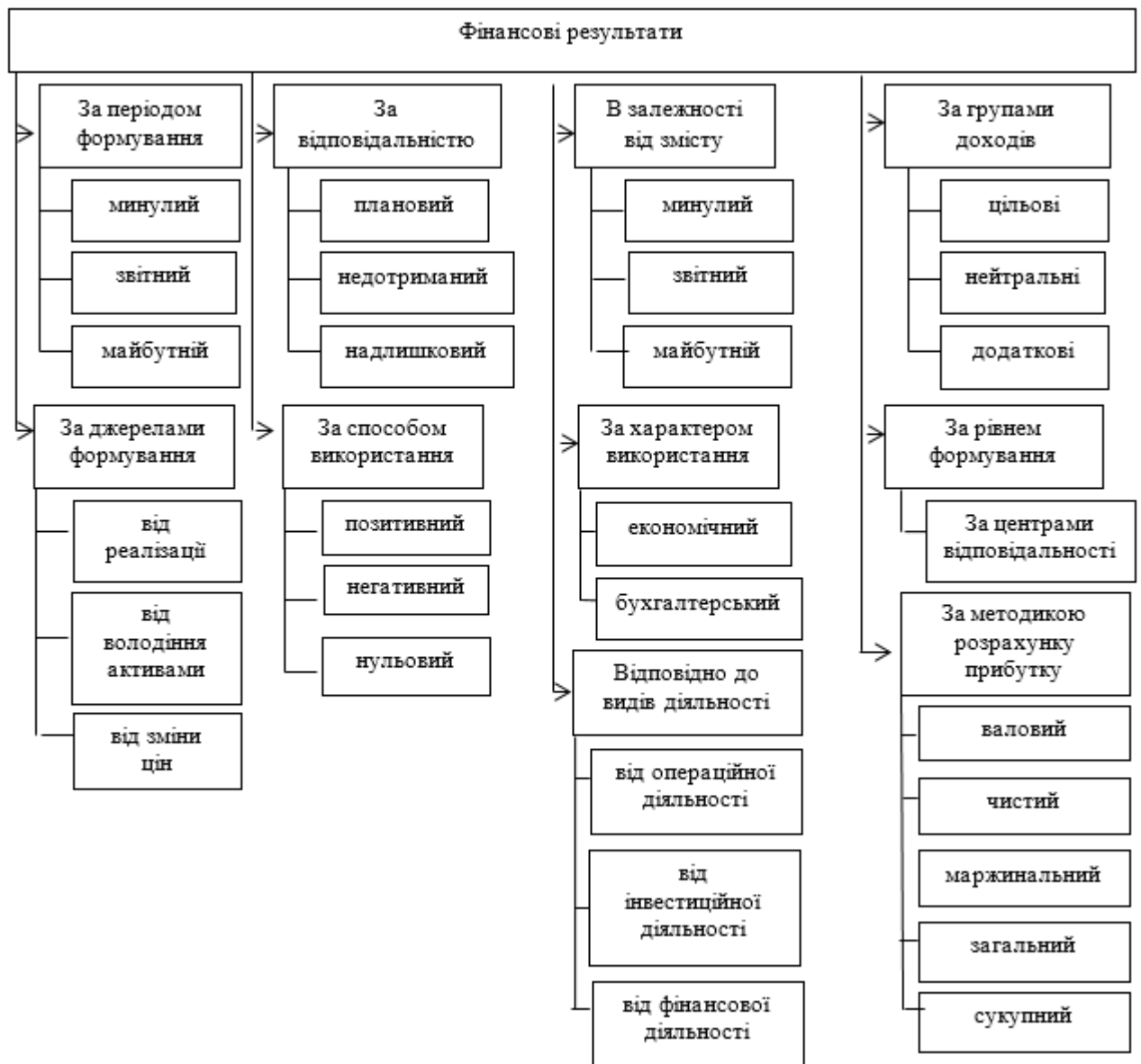
Класифікація фінансових результатів представлено на рис. 1.1.

## Класифікація фінансових результатів

Критерії класифікації	Види фінансових результатів
1. Залежно від характеру отриманого ефекту	Позитивний результат; негативний результат
2. Залежно від джерела формування	Від реалізації; від володіння активами; від зміни цін
3. Залежно від рівня (підрозділу) формування	За центрами відповідальності
4. Залежно від періоду	Минулого періоду; звітного періоду
5. Залежно від особливостей складання звітності	Валовий прибуток; фінансовий результат від операційної діяльності; фінансовий результат до оподаткування; прибуток від припиненої діяльності після оподаткування; чистий фінансовий результат; сукупний дохід
6. Залежно від методики розрахунку	Валовий, чистий, маржинальний
7. Залежно від ступеню виконання плану	Недоотриманий; плановий; надлишковий
8. Залежно від оподаткування	Оподатковуваний; звільнений від оподаткування
9. Залежно від способу використання	Нерозподілений; розподілений (спожитий)

Основною метою управління фінансовими результатами є їх максимізація з точки зору досягнення поставлених цілей і завдань діяльності підприємства. Основними завданнями управління фінансовим результатом є:

- встановлення завдань у сфері управління формуванням фінансових результатів;
- виявлення основних факторів, що впливають на формування фінансових результатів;
- максимізація розмірів фінансових результатів;
- контроль за фактичними показниками досягнення фінансових результатів .



*Рис. 1.2. Класифікація фінансових результатів підприємства*

Формування фінансових результатів у бухгалтерському обліку передбачає визначення кінцевого результату діяльності підприємства – прибутку або збитку. Обчислення прибутку є одним із найважливіших питань методології бухгалтерського обліку. В основу визначення терміну «фінансові результати» необхідно покласти економіко-правову сутність операційного процесу діяльності, що уточнюють рис. 1.3.

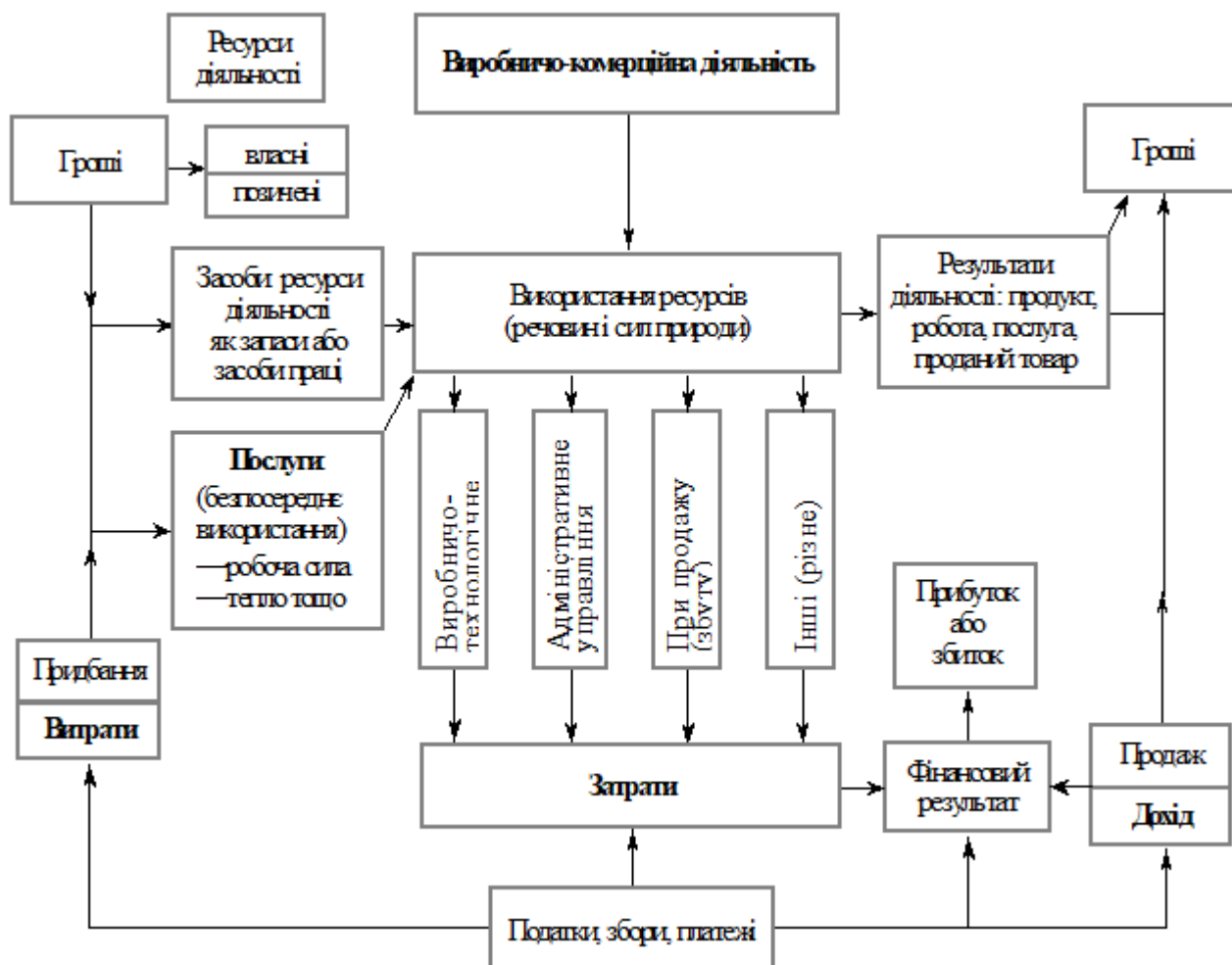


Рис. 1.3. Загальна схема витрат, затрат, доходів і фінансових результатів виробничо-комерційної діяльності

Логіко-структурну інтерпретацію термінів «витрати», «затрати», «доходи» та «фінансові результати» наведено на рис. 1.4.

Як бачимо з рис. 1.4. процес діяльності формується з трьох станів: витрати, затрати, доходи. Визначення результату — це не стан діяльності, а фінансовий розрахунок.

Формування фінансових результатів у бухгалтерському обліку передбачає визначення кінцевого результату діяльності підприємства – прибутку або збитку.

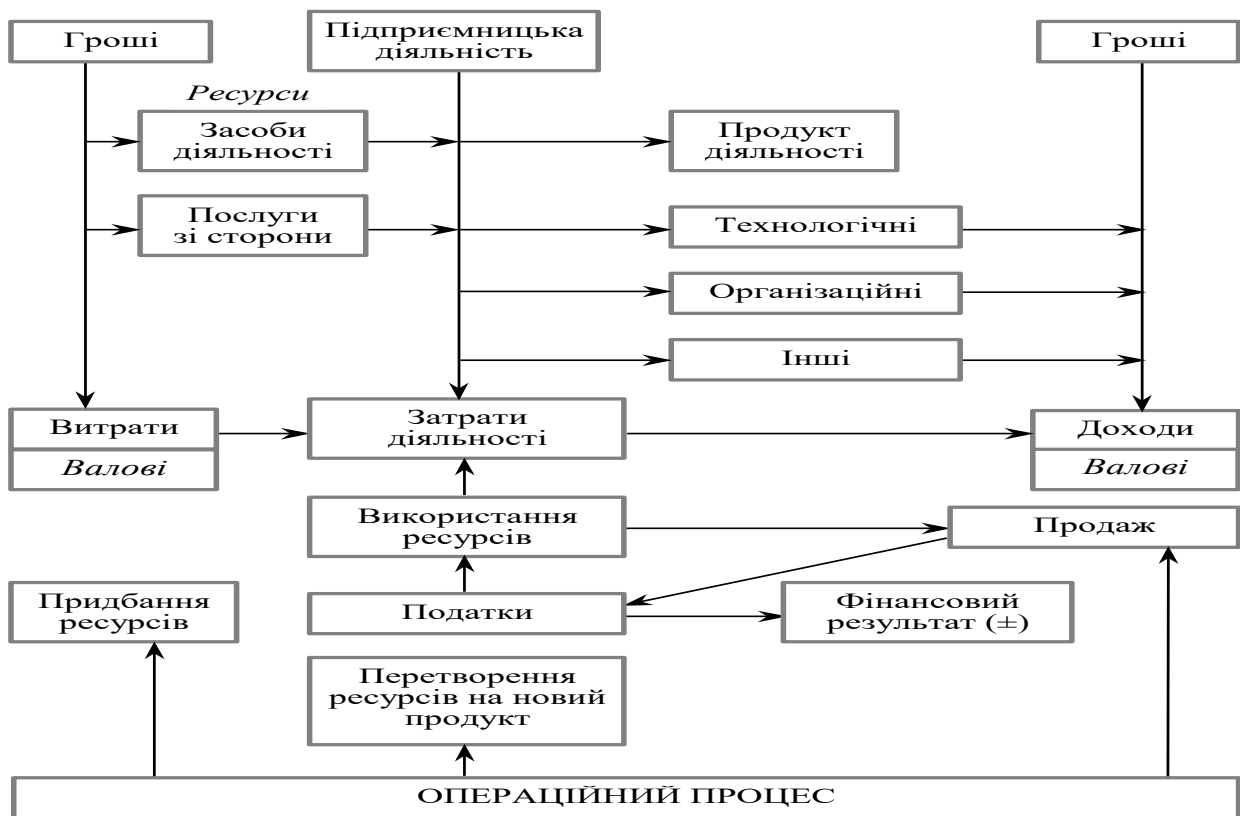


Рис. 1.4 Логіко-структурна схема витрат, затрат, доходів і фінансових результатів діяльності

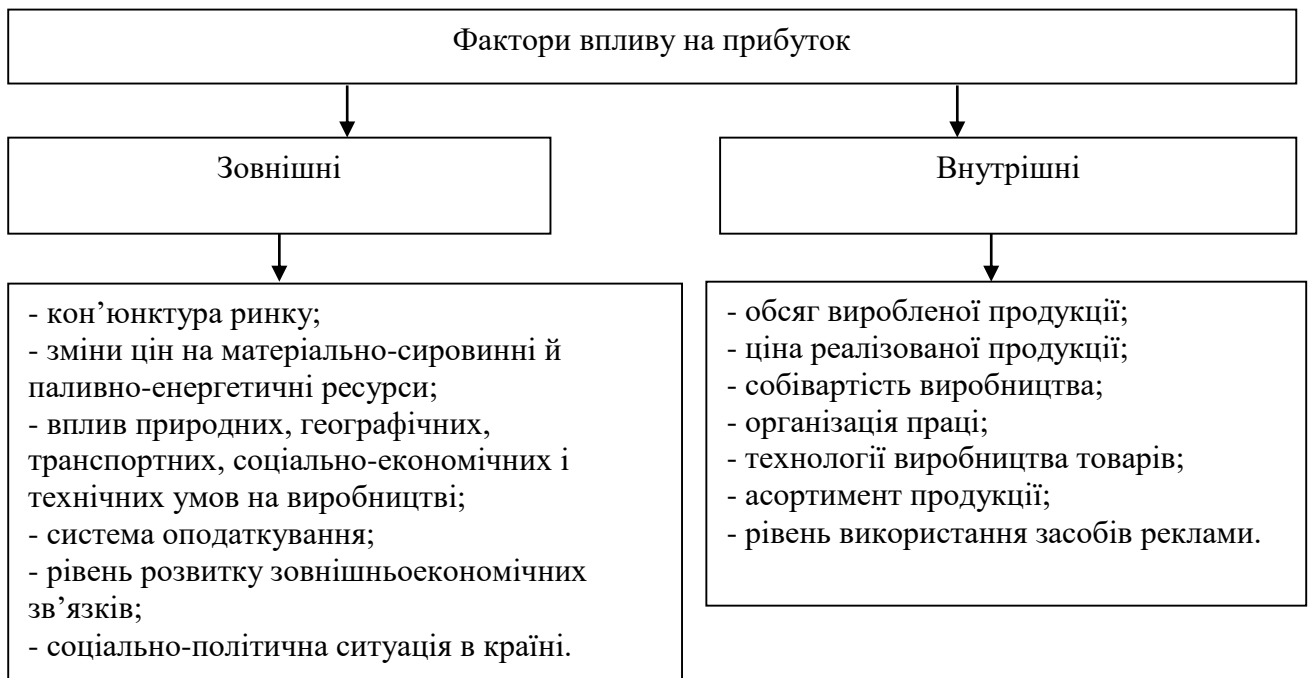
Процес формування і використання прибутку є досить складним і неоднозначним у зв'язку зі специфікою аграрної галузі. Можна виділити наступні особливості формування прибутку сільськогосподарських підприємств, які впливають із особливостей їх діяльності:

1. вища ймовірність неотримання прибутку в результаті обставин, що не залежать від підприємства (епідемії, сарана тощо);
2. частину прибутку необхідно направляти на придбання та утримання дорогих основних засобів (процес виробництва здійснюється на великих площах, широко використовуються трактори, комбайни, сільськогосподарські машини);
3. формування прибутку відбувається залежно від періоду закінчення виробничого процесу, оскільки процес виробництва не співпадає з календарним роком;
4. за частиною продукції не формуються фінансові результати, оскільки вона надходить до внутрішнього обороту, тобто на внутрішньогосподарське споживання;

5. застосовується різний порядок формування і розподілу прибутку, оскільки передбачені особливі організаційно-правові форми аграрних підприємств;

6. значний вплив на процес формування прибутку здійснюють природні кліматичні фактори (спостерігається сезонність виробництва).

При цьому необхідно пам'ятати, що на величину прибутку впливають різноманітні фактори, які узагальнено на рис. 1.5.



*Рис. 1.5. Схема впливу факторів на прибуток*

У бухгалтерському обліку до введення національних стандартів фінансовим результатом вважали балансовий прибуток. Річну бухгалтерську звітність складала на основі інструкцій Міністерства фінансів України та галузевих нормативно-правових актів. Методика визначення фінансового результату (балансового прибутку) не відповідала міжнародним бухгалтерським стандартам. Річна бухгалтерська звітність не відображала всіх фінансово-господарських процесів підприємств. Існуючий План рахунків бухгалтерського обліку не відповідав ринковим економічним перетворенням, які відбулися в фінансово-господарській діяльності підприємств. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [19] став основою для формування правових засад

регулювання, організації, ведення та складання фінансової звітності в Україні. Відповідно до нього розроблені Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [13], затверджена фінансова звітність, визначені методологічні засади бухгалтерського обліку та введено План рахунків бухгалтерського обліку [6].

Фактори формування фінансового результату представлено на рис. 1.6.

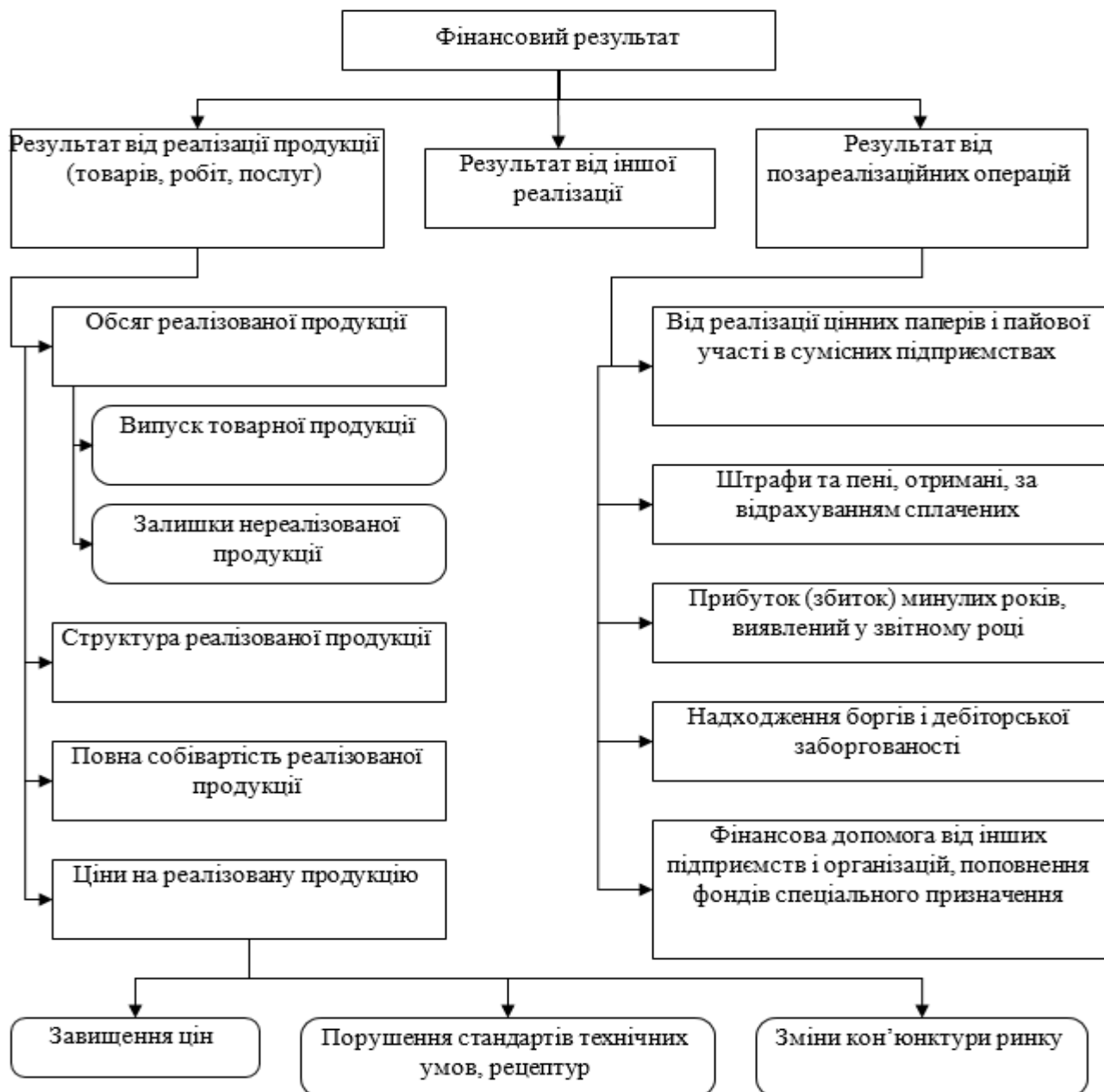


Рис. 1.6. Фактори формування фінансового результату

Прибуток є важливим показником ефективної діяльності підприємств державного сектору економіки.

## 1.2. Організація обліку та контролю рахунка 79 «Фінансові результати»

Інформаційне забезпечення фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання має складну структуру і підпадає під вплив різних чинників. Водночас, на рівні суб'єкта господарювання основу інформаційного забезпечення становлять саме дані бухгалтерського обліку.

Схематично загальну модель аналізу фінансових результатів діяльності підприємства зображено на рис. 1.7.

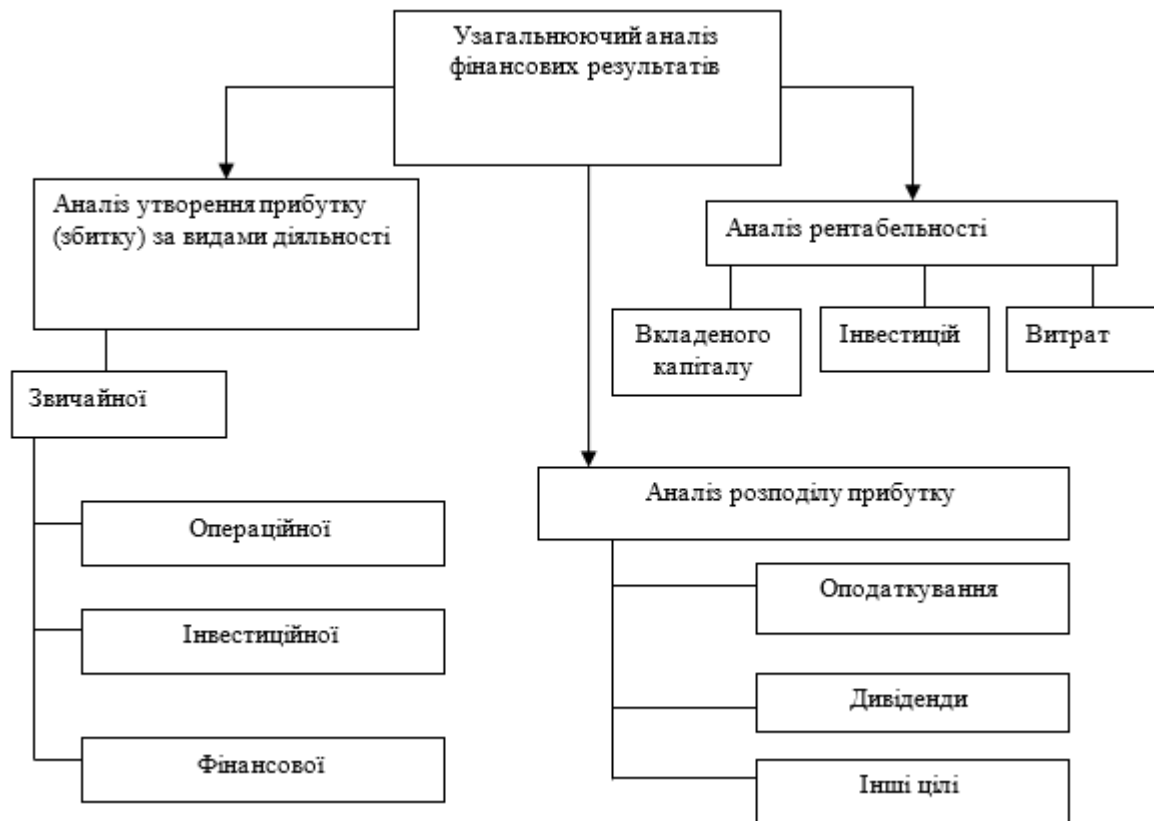
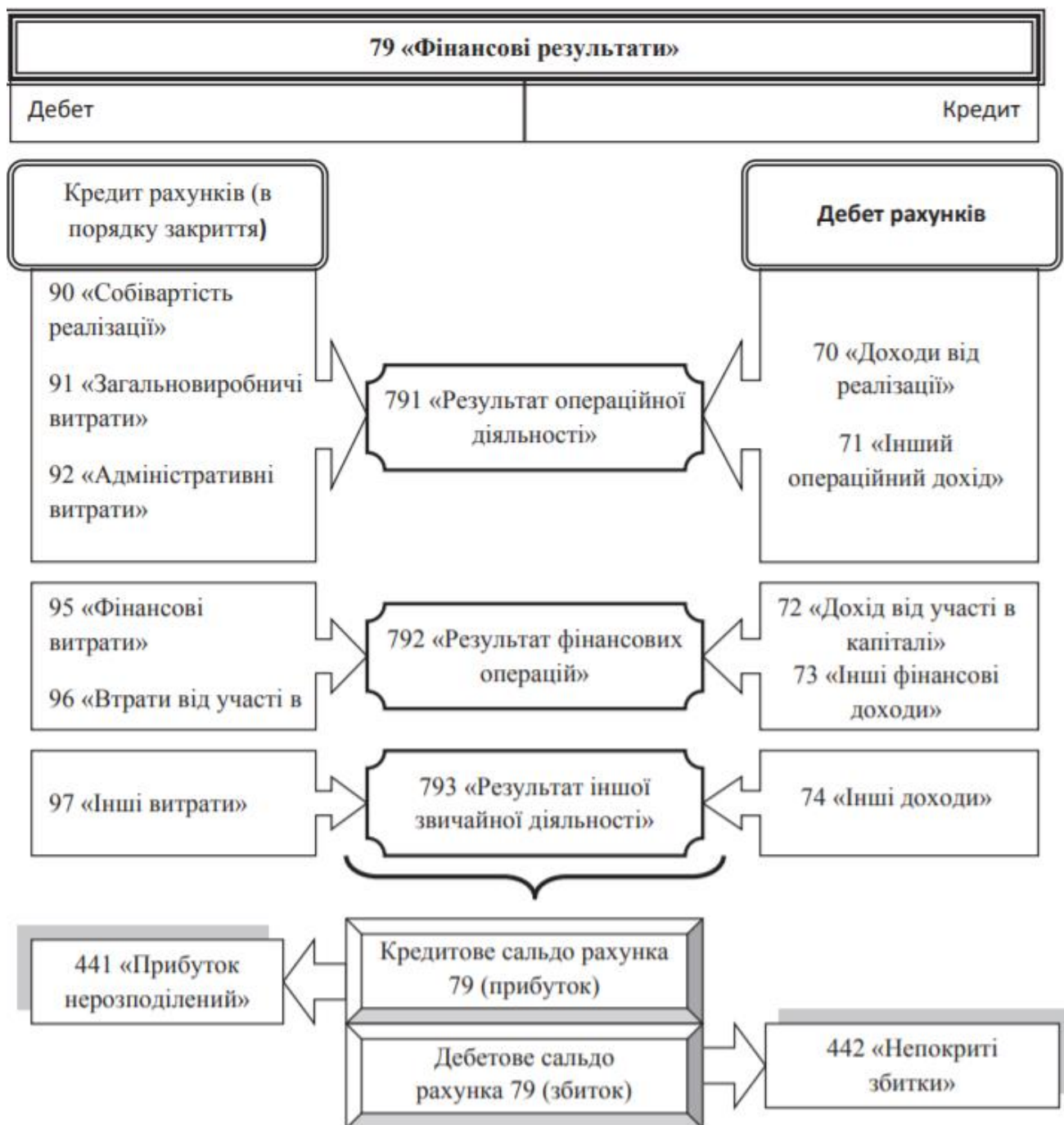


Рис. 1.7. Загальна модель аналізу фінансових результатів діяльності господарюючого суб'єкта

Рациональна організація бухгалтерського обліку фінансових результатів є системою застосування способів відображення господарських операцій суб'єкта господарювання на рахунках обліку, з метою забезпечення контролю і всебічного аналізу фінансового стану підприємства.





*Рис. 1.8. Порядок формування фінансових результатів на рахунках бухгалтерського обліку*

На сучасному етапі економічного розвитку держави одним із основних факторів остаточного подолання кризових явищ є реформування законодавства, законодавства в сфері організації бухгалтерського обліку в цілому та, зокрема, організації обліку фінансових результатів.

### 1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємств з виробництва лікєро-горілочаних напоїв.

Державне підприємство “Житомирський лікєро-горілочаний завод”, площа земельної ділянки складає 1,6787 га. Заснований завод у 1896 році. Основна продукція що виробляється на підприємстві: спирт етиловий, лікєро-горілочані вироби, соки спиртовані, солод житній. Завод має свою філію в м. Чуднів Житомирської області (безбалансова філія). Площа споруд в м. Житомирі складає 6338 м. кв., річна потужність – 20 млн. пляшок на рік. Види лікєро-горілочаної продукції узагальнено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

#### Види лікєро-горілочаної продукції

Вид продукції	Характеристика виду продукції	Група лікєро-горілочаної продукції
Горілка	Алкогольний напій, який готується шляхом оброблення активованим вугіллям у вугільно-очисній батареї водно-спиртового розчину міцністю 38–56% із додаванням до нього інгредієнтів або без них, із подальшою фільтрацією. При цьому інгредієнти, що вносяться, не мають змінювати колір горілки. Горілка – прозора безбарвна рідина без сторонніх включень й осаду з характерним горілочаним ароматом і смаком	Горілки, горілки особливі
Лікєро-горілочані напої	Лікєро-горілочані напої міцністю 12–60%, виготовлені шляхом змішування напівфабрикатів (спиртових настоїв, соків, морсів, ароматичних спиртів, цукрового сиропу, ефірних олій) з етиловим ректифікованим спиртом, водою з додаванням барвників або без них. Лікєро-горілочані напої відрізняються міцністю, вмістом екстрактивних речовин органічних кислот й органолептичними показниками	Лікєри міцні, лікєри десертні, лікєри емульсійні, креми, наливки, пунші, настоянки солодкі, настоянки напівсолодкі, настоянки гіркі слабкоградусні, аперитиви, напої десертні, бальзами, коктейлі

Горілочане виробництво складається:

1) Підготовка води забор води з міської водопровідної мережі — натрій-катионітові фільтри, установка для фільтрування та очистки води «EW 30017A» модернізована, обеззалізувач 1R4, 5G27T, пом’якшувач SB10128T,

дезбактеризатор S2400B, вугільні та піщані колонки.

2) Очистка водо-спиртової суміші:

- ✓ вугільні колонки  $d$  0,7 м;  $h$ -4,3 м,
- ✓ фільтри піщані,
- ✓ чани довідні  $V=360$  дал – 10 шт.,
- ✓ чани напірні  $V=360$  дал – 6 шт.,
- ✓ сортувальні чани  $V=500$  дал – 2 шт.,
- ✓ ємкості для зберігання готової продукції  $V=25$  м.куб. – 3 шт.;  $V=16$

м.куб. – 4 шт.

3) Розлив горілчаної продукції:

Лінія розливу горілок – 3 шт. потужністю

до 6000 пляшок/год – 2 шт,

до 3000 пляшок/год – 1 шт.

4) Посудно-тарний цех:

3 лінії подачі тари. Вигрузка пляшки та установка її на транспортери здійснюється вручну.

5) Спиртосховище — обладнання на чотири ємкості загальною місткістю 24637 дал.

6) Склад готової продукції на 12 тис. дал готової продукції.

7) Склад тари на 300 000 пляшок.

Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод» виробляє спирт етиловий ректифікований з харчової сировини сорту: «Вища очистка», «Екстра», «Люкс», лікєро-горілчані вироби, виноробну продукцію, соки спиртовані плодово-ягідні, морси спиртовані плодово-ягідні з сухої сировини, солод сухий житній.

Сировиною для виготовлення лікєрів, наливок, настоянок, бальзамів, вин є соки спиртовані плодово-ягідні, морси спиртовані плодово-ягідні, цукор, інгредієнти. Сировиною для виготовлення спиртованих соків та заброджена-спиртованих соків є свіжі плоди та ягоди, спирт. Для виготовлення морсів – сушені ягоди та спирт. Сировиною для виготовлення солоду сухого житнього

ферментованого та неферментованого є жито. Сировиною для виготовлення спирту етилового ректифікованого є зерно (жито, пшениця, кукурудза, тощо).

Спиртовий цех: виробнича потужність - 2000,0 дал. Складається з відділень: подрібнення; варильного; бродильного; дріжджового; брагоректифікаційного.

Солодовий цех: виробнича потужність – 7600 кг/добу.

Лікєро-горілочаний цех: виробнича потужність – 1000 дал/добу. Одна лінія розливу (ополіскувач, автомати розливу, укупорки, бракування, етикетування, наклейки акцизної марки, термопак.

Сокоморсовий цех: виробнича потужність - 2,5 тис. тонн на рік. Складається з відділень: приймального ; подрібнення; пресування; морсового відділення; відстійного відділення; спиртосховища; складу готової продукції; лабораторії; купажного відділення.

ВВТЛ філії складається з трьох підрозділів, трьох окремих приміщень: ВВТЛ спиртового цеху; ВВТЛ солодового цеху; ВВТЛ лікєро-горілочаного та сокоморсового цехів.

Зерносклади: № 1 - місткість 500 тонн; № 2 - місткість 1000 тонн; № 3 - місткість 3100 тонн.

Спиртосховище (спиртовий цех) : Ємність № 1 загальною місткістю - 18230,0 дал; Ємність № 2 загальною місткістю - 2625,0 дал (для невинправного браку); Ємність № 3 загальною місткістю - 17186,0 дал; Ємність № 4 загальною місткістю - 7574,0 дал.

Спиртосховище лікєро-горілочаного цеху: Ємність № 1 загальною місткістю - 5337,78 дал; Ємність № 2 загальною місткістю - 4360,44 дал.

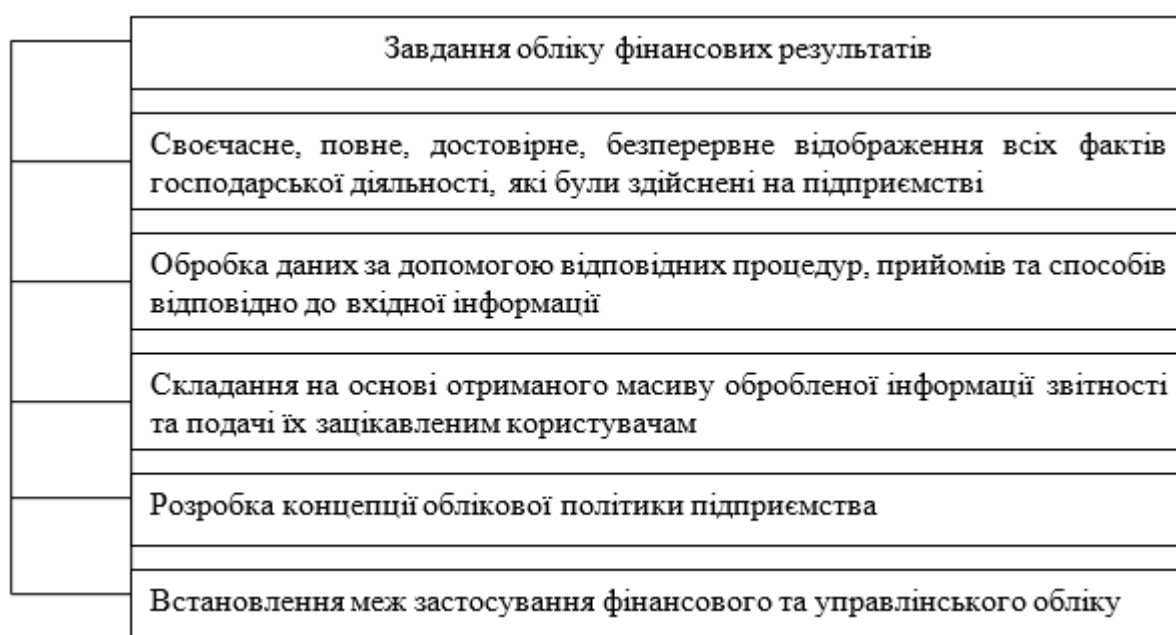
Склад готової продукції ЛГВ - місткість - 864,5 м<sup>2</sup> та сокоморсового цехів – місткість - 216995 дал.

Свердловини: № 1 (вул. Соборна) 4,0 - 4,5 м<sup>3</sup>/год - глибина - 110 м.; свердловина № 2 (с. Короченки) 10,0 м<sup>3</sup>/год, глибина - 120 м.

## РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИХ НАПОЇВ.

### 2.1. Завдання і роль системи обліку і контролю фінансових результатів підприємства з виробництва лікєро-горілочаних напоїв

Організація обліку повинна сприяти вирішенню основних завдань, які представлено на рис. 2.1.



*Рис. 2.1 Завдання обліку фінансових результатів*

Модель організації обліку витрат, доходів і фінансових результатів зображено на рис. 2.2.

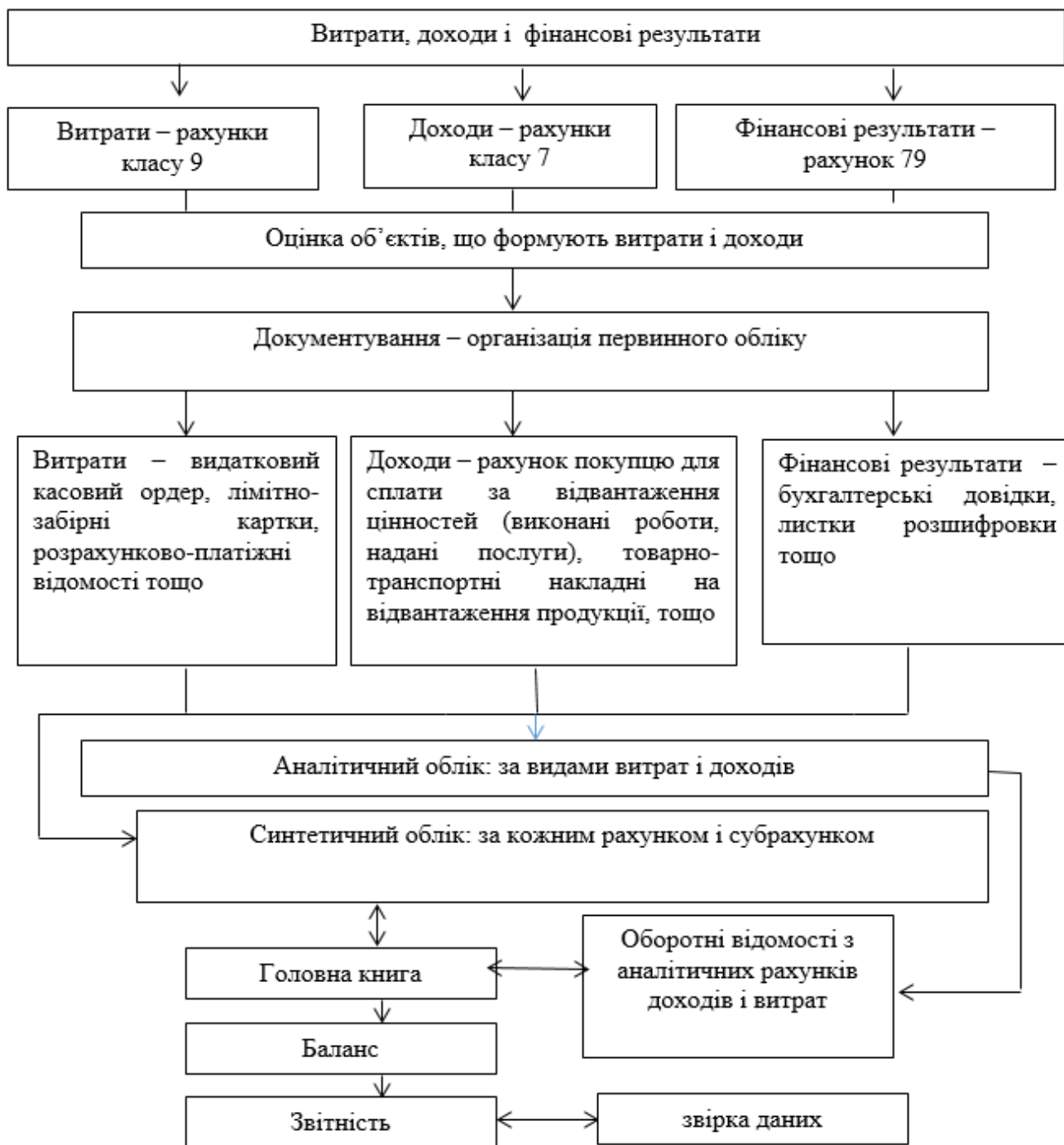
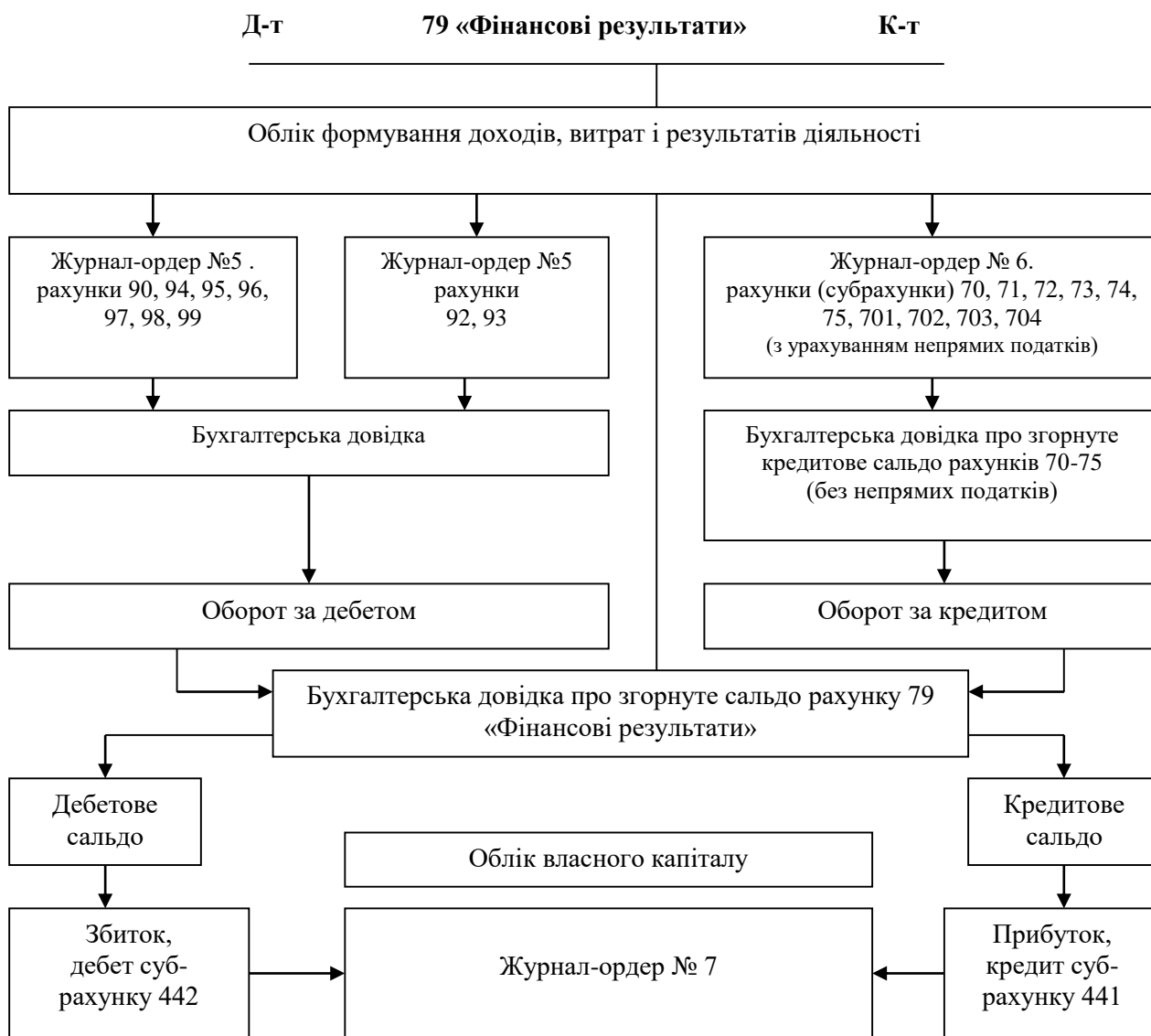


Рис. 2.2. Модель організації обліку витрат, доходів і фінансових результатів

Із формуванням нової концепції бухгалтерського обліку в Україні обов'язковим його елементом є облікова політика. Зумовлено це тим, що в обліковій політиці закріплюють обрані з варіантів форми і методи збору даних бухгалтерського обліку, їх узагальнення для формування фінансової звітності. Тому розвиток і удосконалення бухгалтерського обліку залежить від її структурних параметрів. У свою чергу, складові облікової політики розкривають перед

підприємствами значні можливості впливу на формування показників господарсько-фінансової діяльності, а тому потребують ретельного вивчення.

Схему формування фінансових результатів за регістрами бухгалтерського обліку в ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод» представлено на рис. 2.3.



*Рис. 2.3 Схема формування фінансових результатів за регістрами бухгалтерського обліку в ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод»*

Суб'єктами в організації бухгалтерського обліку виступають керівник підприємства і головний бухгалтер, об'єктами – обліковий процес, праця виконавців, організаційне, інформаційне і технічне забезпечення обліку, тобто система бухгалтерського обліку.

Поява і розвиток нових форм власності, наявність характерних особливостей ринку у сферах господарювання спричинили утворення різноманітних форм і

методів управління. Розвиток ринкових відносин України призвів до значних змін у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання. На сучасному етапі зростає та ускладнюється роль і значення ефективності процесу управління діяльністю господарюючого суб'єкта. Будь-яка система управління спирається насамперед на систему інформації, основу якої становить бухгалтерський облік. Адже запорукою ефективного функціонування системи управління господарством в цілому та системи управління витратами зокрема є наявність достовірної інформації, що відповідає певним умовам.

Державне підприємство «Житомирський лікєро-горілочний завод» є юридичною особою. Управління Підприємством здійснює генеральний директор Підприємства, який призначається на посаду і звільняється з посади розпорядженням Керівника Органу управління майном.

Генеральний директор несе відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності, виконання покладених на Підприємство завдань, визначених цим Статутом, дорученнями та розпорядженнями Органу управління майном, виконання фінансових планів, дотримання законодавства України.

До виключної компетенції Органу управління майном Підприємства належить: здійснення функцій щодо управління майном Підприємства; здійснення контролю за виконанням Статуту Підприємства, розпоряджень і доручень Керівника Державного управління справами і прийняття рішень у зв'язку з їх порушенням; здійснення контролю за ефективністю використання та збереженням державного майна, закріпленого за Підприємством; затвердження в установленому порядку фінансового плану Підприємства, здійснення контролю за його виконанням у встановленому порядку; визначення порядку використання прибутку Підприємства. Орган управління майном не має права втручатися в оперативну й господарську діяльність Підприємства, за винятком випадків, передбачених цим Статутом і чинним законодавством України.

Джерелом формування фінансових ресурсів Підприємства є прибуток, амортизаційні відрахування, безоплатні або благодійні внески підприємств та



організацій, а також інші надходження, у тому числі капітальні вкладення та кредити.

Фінансове забезпечення підприємства створює умови стабільності його економіки і є основою для розвитку, зростання прибутку, підтримання платоспроможності, ліквідності, кредитоспроможності і рентабельності при мінімальному рівні ризику.

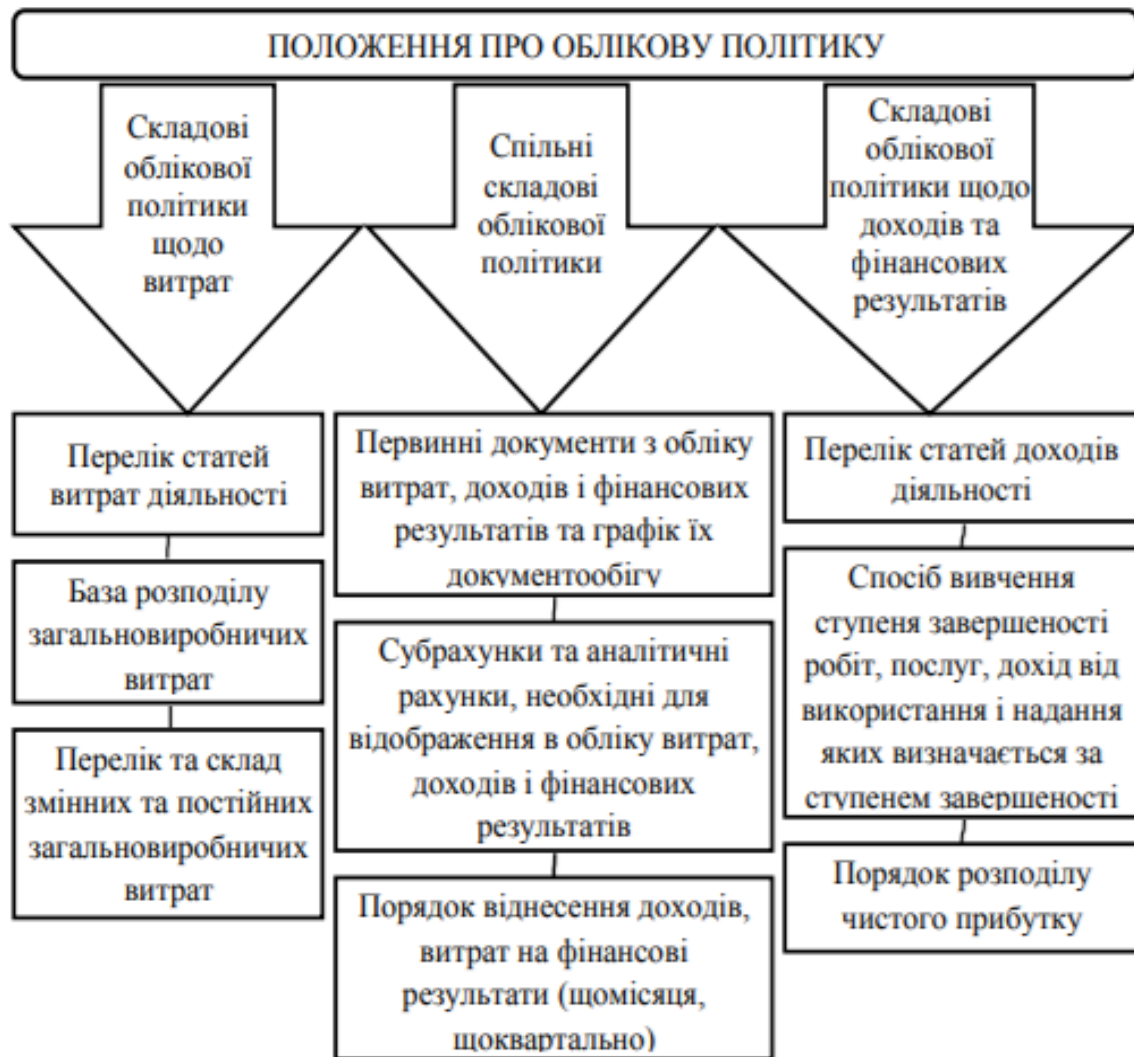
## **2.2. Облік фінансових результатів підприємства з виробництва лікеро-горілчаних напоїв**

З метою отримання ефективної організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства чітко визначаються в Наказі про облікову політику об'єкти доходів та витрат, їх залежність та інше. А також в додатку до Наказу про облікову політику розроблений робочий план рахунків відповідно до специфіки підприємства.

Складові облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів узагальнено на рис. 2.4.

Організація бухгалтерського обліку на підприємствах є важливим поняттям, що впливає на ведення діяльності підприємства і являє систему методів, способів та заходів, які забезпечують оптимальне функціонування обліку та подальший його розвиток. Важливим є впорядкування системи бухгалтерського обліку, його правильне ведення і подальше вдосконалення.

Найбільш правильним є розуміння облікової політики, як інструменту організації обліку на конкретному підприємстві, який включає сукупність способів і процедур ведення обліку, що використовується з метою підготовки, складання фінансової звітності.



*Рис. 2.4. Складові облікової політики щодо витрат, доходів та фінансових результатів*

На ДП «ЖЛГЗ» при відображенні в бухгалтерському обліку господарських операцій і подій застосовують норми відповідних П(С)БО. За відсутності необхідних норм у вітчизняних Стандартах застосовуються аналогічні норми системи міжнародних стандартів фінансової звітності МСБО–МСФЗ (IAS–IFRS)

Для ведення бухгалтерського обліку на Підприємстві використовується журнально-ордерна форма обліку. Дані реєстрів бухгалтерського обліку – журналів-ордерів – відображаються у Головній книзі Підприємства, що перенесена на паперовий носій і підлягає зберіганню не менше п'яти років.

Забезпечується відображення господарських операцій Підприємства відповідно до робочого Плану рахунків, затвердженого наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291.

Бухгалтерський облік на Підприємстві ведеться згідно із Законом № 996 та затвердженими - НП(С)БО.

Для розкриття інформації у фінансовій звітності ведеться бухгалтерський облік за сегментами:

- господарськими – у розрізі виробництва спирту, лікєро-горілочаної продукції, солоду, соків; магазинів роздрібної торгівлі.
- географічними – у розрізі ДП «Житомирський ЛГЗ» та Філії.

Установлено, що виробнича собівартість продукції складається з таких статей (склад виробничої собівартості обумовлюється для кожного виду продукції):

- сировина і основні матеріали;
- допоміжні матеріали;
- паливо і електроенергія на технологічні потреби;
- заробітна плата основна і додаткова;
- невідшкодовані втрати від браку;
- змінні та розподілені постійні загальновиробничі витрати.

Встановлено наступний перелік загальновиробничих витрат:

а) змінні - витрати на обслуговування і управління виробництвом, які розподіляються по видах продукції залежно від обсягів виробництва кожного виду;

- витрати на удосконалення технології і організації виробництва, поліпшення якості продукції;

б) постійні - які не залежать від обсягу виробництва:

- заробітна плата та інші виплати апарату управління цехами;

- відрахування на соціальне страхування від зарплати апарату управління цехами;

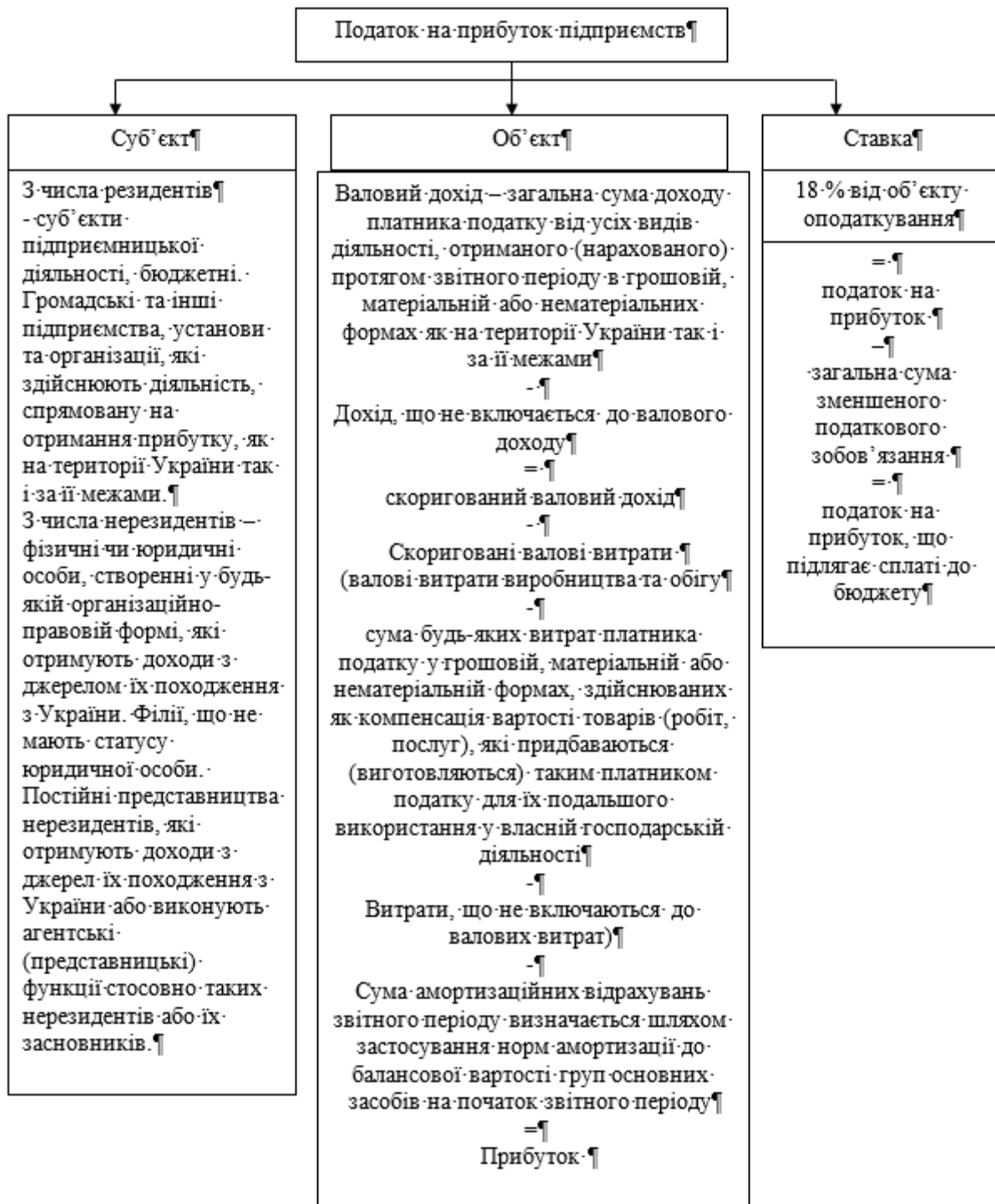
- витрати на опалення, освітлення, водопостачання та інші послуги третіх осіб з утримання виробничих засобів загально виробничого призначення;

- амортизація основних засобів загально виробничого призначення;
- витрати на ремонт цехового обладнання;
- оплата службових відряджень персоналу дільниць;
- оплата послуг сторонніх організацій виробничого призначення (декорування пляшки, комунальні платежі та ін.);
- витрати на обслуговування виробничого процесу та здійснення техконтролю;
- витрати на охорону праці, техніку безпеки, охорону навколишнього природного середовища;
- дослідження, експерименти, раціоналізація, винахідництво.

Нарахування податку на прибуток у фінансовій звітності відображається у тому періоді, за який складається фінансова звітність.

Згідно П(С)БО 16 «Витрати» [15] податок на прибуток – це один із видів витрат, які визнаються за спеціальними правилами, встановленими П(С)БО 17 «Податок на прибуток». У відповідно до податкового законодавства, податок на прибуток – це сума податку, визначена в звітному періоді відповідно до податкового законодавства (рис. 2.5).

Розподіл чистого прибутку Підприємства здійснюється відповідно до чинного законодавства України, затвердженого фінансового плану підприємства та розпорядчих документів Органу управління майном.



*Рис. 2.5. Податок на прибуток підприємств*

Застосовується також комп'ютерна форма обліку.

Економічна сутність фінансових результатів, розрахунок та порядок ведення їх обліку визначено НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування визначається як різниця між витратами (рахунки 9-го класу) — Дебет рахунка 791 «Фінансовий

результат від основної діяльності» і доходами (рахунки 7-го класу) — Кредит рахунка 791 «Фінансовий результат від основної діяльності» [13].

### **2.3. Системи та інструменти контролю фінансових результатів підприємства з виробництва лікєро-горілочаних напоїв**

Слід зазначити, що для отримання якісних показників доцільно поступово контролювати фінансові результати, суть яких полягає у поєднанні на різних етапах аналізу цілого ряду різних методів - коефіцієнтного методу, методів горизонтального та вертикального порівняльного аналізу, методу тренду, метод основних заміщень, метод відносних різниць, що дозволяють не тільки проаналізувати баланс підприємства, але і провести порівняльний аналіз підприємств певного виду економічної діяльності. Удосконалення та розробка процедур аналізу тенденцій прогнозованих величин доходів та витрат, а також прогнозованої величини прибутку підприємства забезпечує всебічний аналіз підприємства, можливість встановити тенденції його розвитку, причини змін доходів, витрати, рівні прибутку. Це допоможе знайти перспективні напрямки для прогнозування фінансових результатів, порівняння показників із середніми показниками по галузі та прийняття оптимальних управлінських рішень для підвищення ефективності роботи підприємства. Аналіз тенденцій базується на порівнянні кожної звітної статті з кількістю попередніх періодів та визначенні тенденції, тобто основної тенденції динаміки показника, вільної від випадкових впливів зовнішніх та внутрішніх факторів підприємства та індивідуальних особливостей його діяльності в певні періоди. За допомогою аналізу тенденцій формуються можливі значення показників у майбутньому.

Під *фінансовим станом підприємства* слід розуміти забезпеченість суб'єкта господарювання власними та залученими засобами, можливість й ефективність їх використання в своєму обороті за існуючих економічних умов. Оцінити фінансовий стан підприємства дає змогу *фінансовий аналіз*.

Інформаційною базою здійснення аналізу фінансового стану підприємства є статті фінансової звітності – Баланс (ф. №1) та Звіт про фінансові результати (ф. №2).

Здійснення аналізу фінансового стану підприємства забезпечується за такими напрямками:

- **оцінка ліквідності;**
- **оцінка фінансової стійкості;**
- **аналіз рентабельності.**

**Оцінку ліквідності** Балансу проводять за допомогою порівняльного аналізу, який охоплює багато важливих показників, що характеризують статику та динаміку фінансового стану підприємства.

**Фінансова стійкість** – це певний стан рахунків підприємства, що гарантує його постійну платоспроможність. Завдання аналізу фінансової стійкості є оцінка розміру та структури активів та пасивів.

**Рентабельність** – це якісний показник ефективності діяльності підприємства.

Враховуючи те, що форма № 1 «Баланс» («Звіт про фінансовий стан») та форма № 2 «Звіт про фінансові результати» («Звіт про сукупний дохід») дають можливість побачити комплексне відображення статей витрат, доходів і фінансових результатів підприємства за кожним видом діяльності за період, було проведено дослідження звітності ДП «ЖЛГЗ».

Обсяг товарної продукції в діючих оптових цінах підприємства за 2020 рік склав 185447,7 тис. грн, що менше минулорічного показника на 58269,0 тис. грн (за 2019 рік – 243716,7 тис. грн).

За 2020 рік підприємством вироблено 149,8 тис. дал горілки та лікеро-горілчаних виробів, проти 288,4 тис. дал за 2019 рік, що на 138,6 тис. дал менше і складає 51,9% до результату минулого року.

На 141,9 тис. дал менше минулорічного показника реалізовано лікеро-горілчаної продукції.

2019 р. – реалізовано 294,0 тис. дал;

2020 р. – реалізовано 152,1 тис. дал.

Виконання становить 51,7% до минулого року.

Через мережу фірмової торгівлі, яка нараховує 21 магазин, реалізовано 17,0 тис. дал. (за 2019 рік – 22,8 тис. дал), що складає 11,2% всієї реалізації, через дистриб'юторів реалізовано 135,0 тис. дал, або 88,7% загального обсягу реалізації, експорт склав 0,1 тис. дал., тобто 0,1% від загального об'єму реалізованої продукції.

Соків зброджених спиртованих вироблено 2,5 тис. дал, минулорічний показник склав 3,6 тис. дал.

Таблиця 2.1

Формування фінансових результатів ДП «ЖЛГЗ» за 2019-2020 рр.

Стаття	2019 факт	2020 план	2020 факт	Дельта +/-	Вик-ня, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	301432	343080	195281	-147799	0,57
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-193482	-259841	-143471	116370	0,55
Валовий прибуток/збиток	107950	83239	51810	-31429	0,62
Адміністративні витрати	-23579	-21447	-18776	2671	0,88
Витрати на збут	-72196	-54869	-25898	28971	0,47
Інші операційні доходи	2489	1892	1419	-473	0,75
Інші операційні витрати	-9587	-3887	-4781	-894	1,23
Фінансовий результат від операційної діяльності	5077	4928	3774	-1154	0,77
ЕБІТДА	10868	8884	9000	116	1,01
Рентабельність ЕБІТДА	3,6	2,6	4,6	2	1,77
Фінансові витрати	-4242	-3388	2468	920	0,73
Інші доходи	143	-	2	2	1
Фінансовий результат до оподаткування	2334	1540	641	-899	0,42
Витрати з податку на прибуток	-524	-277	-154	123	0,56
Чистий фінансовий результат	1810	1263	487	-776	0,39

Товарообіг мережі магазинів фірмової торгівлі за 2020 рік склав 33746,1 тис. грн проти 63936,9 тис. грн. за 2019 рік, тобто зменшився на 30190,8 тис. грн і склав 52,8% результату минулого року. Порівнюючи із минулорічним показником



зменшення товарообігу відбулося за рахунок зменшення попиту та покупної спроможності населення, а також зменшення кількості фірмових магазинів.

Чуднівською філією за звітний період вироблено спирту етилового ректифікованого 359,8 тис. дал, за аналогічний період минулого року 266,0 тис. дал, що на 93,8 тис. дал більше ніж у минулому році. За 2019 рік реалізовано спирту 155.0 тис. дал проти 308.5 тис. дал у 2020 році.

Вироблений спирт за 2020 рік використовувався, як для виробництва власної продукції, так і для реалізації оптовим клієнтам.

Солоду житнього вироблено у 2020 році 545,5 тони, в 2019 році – 1422 тони, що на 876,5 тони менше від минулорічного показника. Солоду житнього ферментованого за 2020 рік реалізовано 567,9 т проти 1439.6 т у 2019 році.

Основним джерелом доходів підприємства є виручка від реалізації продукції за основними видами діяльності: лікєро-горілчана продукція, спирт, солод, спиртовані соки та роздрібна торгівля.

Таблиця 2.2

Динаміка доходів підприємства за 2019 –2020 роки (тис. грн.)

Показники	Факт 2019 р.	План 2020 р.	Факт 2020 р.	Відхилення (+,-)	
				Від факту 2019 р.	Від плану 2020 р.
Чистий дохід від реалізації продукції	301432	343080	195281	-106151	-147799
Інші операційні доходи	2489	1892	1419	-1070	-473
Інші фінансові доходи	1356	-	-	-1356	-
Інші доходи	143	-	2	-141	2
Всього доходів	305420	344972	196702	-108718	-148270

В порівнянні з фактом минулого року доходи всього зменшились на 108718 тис. грн і склали в звітному році 196702 тис. грн. Зменшення доходів всього відбулося в основному за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації продукції. В порівнянні з запланованим показником всього доходи зменшились на 148270 тис. грн, з тих самих причин.

Чистий дохід від реалізації продукції зменшився проти факту 2019 року на 106151 тис. грн за рахунок зменшення доходів від лікєро-горілчаної продукції,

роздрібної торгівлі, солоду та напоїв ферментованих. Порівняно з планом чистий дохід від реалізації продукції зменшився на 147799 тис. грн.

Інші операційні доходи за 2020 рік зменшились порівняно з плановими на 473 тис. грн за рахунок зменшення доходу від реалізації інших оборотних активів. Проти фактичного показника минулого року зменшились на 1070 тис. грн.

Інші доходи за 2020 рік склали 2 тис. грн (безкоштовно отримані основні засоби), проти 143 тис. грн в минулому році.

Дохід від реалізації лікєро-горілочаної продукції склав 93587 тис. грн. Порівняно з минулим періодом цей показник зменшився на 94553 тис. грн та порівняно з планом зменшився на 111761 тис. грн за рахунок зменшення реалізації даної продукції в кількісному виразі.

Таблиця 2.3

Доходи підприємства в розрізі галузей діяльності. (тис. грн)

Показники	Факт 2019 р.	План 2020 р.	Факт 2020 р.	Відхилення (+,-)	
				Від факту 2019 р.	Від плану 2020 р.
Чистий дохід всього, в тому числі по галузях:	301432	343080	195281	-106151	-147799
Лікєро-горілочана продукція 11.01	188140	205348	93587	-94553	-111761
Спирт 20.14	73828	102610	88066	14238	-14544
Солод 11.06	1258	20129	7436	6178	-12693
Напої ферментовані 11.03	18736	2125	1221	-17515	-904
Роздрібна торгівля 47.7	19470	12868	4971	-14499	-7897

Порівняно з фактом 2019 року доходи від реалізації спирту збільшились на 14238 тис. грн, а порівняно з планом зменшились на 14544 тис. грн. В звітному періоді спирт вироблявся для власного виробництва лікєро-горілочаної продукції та реалізації оптовим покупцям.

Дохід від реалізації солоду збільшився порівняно з відповідним періодом минулого року на 6178 тис. грн, порівняно з плановим даний показник зменшився на 12693 тис. грн.

Дохід від реалізації напоїв ферментованих зменшився порівняно з минулим роком на 17515 тис. грн, а проти плану на 904 тис. грн та склав 1221 тис. грн.

Собівартість реалізованої продукції за 2020 рік склала 143471 тис. грн, зменшилась у порівнянні з фактом минулого року на 50011 тис. грн за рахунок зменшення усіх витрат, окрім амортизації. Проти плану собівартість реалізованої продукції зменшилась на 116370 тис. грн за рахунок значного зменшення витрат на сировину та основні матеріали, витрат на паливо та інших виробничих витрат.

Порівняльний аналіз витрат наведено в таблиці.

Таблиця 2.4

Собівартість реалізованої продукції в розрізі статей (тис. грн)

Показники	Факт 2019 р.	План 2020 р.	Факт 2020 р.	Відхилення (+,-)	
				Від факту 2019 р.	Від плану 2020 р.
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) в т. ч.	193482	259841	143471	-50011	-116370
витрати на сировину і основні матеріали	128470	199719	101063	-27407	-98656
витрати на оплату праці	13897	10483	9873	-4024	-610
відрахування на соціальні заходи	2732	2306	1979	-753	-327
амортизація	910	882	1205	295	323
витрати паливо	15326	23121	11753	-3573	-11368
витрати на електроенергію	2794	2643	2310	-484	-333
загальновиробничі витрати	14939	10372	10284	-4655	-88
собівартість придбаних для реалізації товарів в роздріб	14108	9828	4835	-9273	-4993
інші виробничі витрати	306	487	169	-137	-318

Витрати на сировину та основні матеріали зменшились проти планового показника на 98656 тис. грн, а проти фактичного на 27407 тис. грн за рахунок зменшення виробництва лікєро-горілочної продукції.

Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи зменшились проти планового показника на 937 тис. грн, а проти фактичного на 4777 тис. грн, через зменшення фонду додаткової заробітної плати.

Собівартість одного декалітру спирту умовно збільшилась на 19,17 грн, з 218,84 грн за 1 дал у 2019 році до 238,01 грн у 2020 році. Вартість 1 гКал теплоенергії у 2019 році складала 959,95 грн, за 2020 рік – 653,94 грн. Вартість 1кВат електроенергії в 2019 році була 2,32 грн, а в 2020 році – 1,96 грн. Ціна на кукурудзу в 2019 році склала 3605 грн., а в 2020 склала 5732 грн.

Собівартість 1 т. солоду в звітному періоді збільшилась порівняно з 2019 роком на 2710 грн, з 11930 грн за 1 тону в 2019 році до 14640 грн у звітному періоді. За 2020 рік вартість сировини збільшилась з 3643 грн до 5734 грн за 1 тону.

Собівартість 1 декалітра вироблених напоїв ферментованих з вмістом алкоголю (соки спиртовані та зброжені) у 2019 р. складала 266,74 грн, у 2020 році – 271,0 грн. До подорожчання соків призвело збільшення вартості сировини для їх виробництва.

Порівняльний аналіз витрат наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка витрат підприємства за 2019 –2020 роки

(тис. грн.)

Показники	Факт 2019 р.	План 2020 р.	Факт 2020 р.	Відхилення (+,-)	
				Від факту 2019 р.	Від плану 2020 р.
Собівартість реалізованої продукції	193482	259841	143471	-50011	-116370
Адміністративні витрати	23579	21447	18776	-4803	-2671
Витрати на збут	72196	54869	25898	-46298	-28971
Фінансові витрати	4242	3388	2468	-1774	-920
Інші витрати	-	-	667	667	667
Інші операційні витрати	9587	3887	4781	-4806	894
Податок на прибуток	524	277	154	-370	-123
Всього витрат	303610	343709	196215	-107395	-147494

Адміністративні витрати у вартісному виразі порівняно з минулим роком зменшились на 4803 тис. грн, за рахунок зменшення витрат пов'язаних з використанням власних службових автомобілів, витрат на оренду службових автомобілів, консультаційних та інформаційних послуг, витрат на утримання основних фондів, інших необоротних активів загальногосподарського використання, службові відрядження, аудиторські послуги, оплату праці та соціальні заходи.

Витрати на збут в сумі зменшились порівняно з фактом минулого року на 46298 тис. грн і склали в звітному періоді 2020 року 25898 тис. грн зменшення відбулося за рахунок зменшення витрат майже по всім статтям, а особливо оплати послуг, в основному через сплату маркетингових послуг мережам супермаркетів і дистриб'юторам та логістичних послуг, оренди, транспортних витрат, витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи, амортизації основних засобів і нематеріальних активів, ліцензій, роялті, утримання ОЗ, послуг банку, відряджень, матеріальних витрат та інших витрат на збут. Проти плану витрати на збут зменшились на 28971 тис. грн з тих же причин.

Фінансові витрати порівняно з фактом минулого року зменшились на 1774 тис. грн, за рахунок зменшення сплати відсотків по кредиту і овердрафту. Порівняно з планом фінансові витрати зменшились на 920 тис. грн.

Інші операційні витрати порівняно з 2019 роком зменшились на 4806 тис. грн, порівняно з планом зросли на 894 тис. грн та склали 4781 тис. грн. До їх складу увійшла благодійна допомога дітям учасників АТО в сумі 3 тис. грн, яку було надано Благодійному фонду «Духовна освіта». Ці витрати не перевищили граничної норми в 1% від прибутку підприємства.

Витрати всього за 2020 рік зменшились порівняно з минулим роком на 107395 тис. грн, в основному за рахунок зменшення інших витрат, собівартості реалізованих інших оборотних активів, матеріальної допомоги та інших соціальних виплат, передбачених колективним договором та списання дебіторської заборгованості, порівняно з планом зменшились на 147494 тис. грн.

За 2020 рік підприємством отримано 487 тис. грн чистого прибутку, що менше плану на 776 тис. грн та менше минулорічного показника на 1323 тис. грн.

Порівняльні дані по фінансовому результату наведені в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка фінансового результату підприємства за 2019 –2020 роки (тис. грн.)

Показники	Факт 2019 р.	План 2020 р.	Факт 2020 р.	Відхилення (+,-)	
				Від факту 2019 р.	Від плану 2020 р.
Валовий прибуток	107950	83239	51810	-56140	-31429
Фінансовий результат від операційної діяльності	5077	4928	3774	-1303	-1154
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	2334	1540	641	-1693	-899
Чистий прибуток	1810	1263	487	-1323	-776

Проведений аналіз доходів, витрат та фінансових результатів ДП «Житомирський лікєро-горілчанний завод» дозволив виявити проблемні явища на цьому підприємстві. Судячи з результатів аналізу, значну частку доходу становлять чисті доходи, яких достатньо лише для забезпечення валового прибутку підприємства, але в майбутньому доходи від операційної та фінансової діяльності перевищують витрати не в значній мірі, тому сума прибутку менша за минулорічну, а також за заплановану. Відповідно можна зробити висновок, що в майбутньому це призведе до негативного фінансового результату - збитку.

Значно погіршує ситуацію на підприємстві, набуття чинності змін до Закону України № 481/95-ВР "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів" від 19.12.95, згідно з якими отримати ліцензію на оптову торгівлю спиртом етиловим може кожен бажаючий суб'єкт господарської діяльності. Наразі такі ліцензії в Україні мають 8 заводів, очевидно, що в подальшому їх кількість буде рости і перевищувати внутрішній попит та призводити до демпінгу цін.

На ринку лікєро-горілочаної продукції України задіяна велика кількість виробників, кожен з яких випускає широкий асортимент товарів. В силу історично сформованих національних традицій, що обумовлюють постійний споживчий попит на горілочану продукцію і сприятливих природно-кліматичних умов практично кожен регіон України має свого виробника цього товару і кожен виробник намагається розширити свої ринки збуту по території країни.

Суттєвим викликом для алкогольного ринку є боротьба з нелегальними товарами, частку якої профільні експерти оцінюють у 40 – 60 %. Виробники так званих горілочаних напоїв, дедалі активніше просуваючи свій “товар” на ринки України і в країни ЄС. При цьому, коли ДП «ЖЛГЗ» платить податки (близько 65% в ціні на 1 пляшку горілки), то представник "тіньового бізнесу" цього не робить, відповідно конкурувати в цінах неможливо.

В сформованих умовах ДП «ЖЛГЗ» важко конкурувати з іншими виробниками проте, лікєро-горілочана продукція ДП «ЖЛГЗ» представлена лише у деяких регіонах України, тому задля збільшення реалізації рекомендується вести переговори про співпрацю з торговими мережами України, а саме «АТБ-Маркет», «Новус» та «Ашан», також паралельно перемовини з дистрибуційними компаніями, де ще не реалізовується продукція заводу з метою нарощення обсягів збуту продукції.

Виробничі можливості підприємства перевищують внутрішній попит, тому значну частину горілки, ДП «ЖЛГЗ» могло б експортувати, але поки експорт займає маленький відсоток в реалізації продукції, що відповідно гальмує економічний розвиток підприємства. В зв'язку з цим рекомендується керівництву і менеджерам підприємства вести постійний моніторинг ринків збуту, щодо подальшої співпраці та проводити переговори з закордонними покупцями для збільшення експорту лікєро-горілочаної продукції та спирту.

Внутрішньогосподарський контроль – це незалежний контроль з боку зацікавлених осіб – власників та управлінського персоналу підприємства з метою недопущення фактів порушення на підприємстві.

Пропонуємо суб'єктів внутрішнього контролю ДП «ЖЛГЗ» щодо

забезпечення формування фінансових результатів структурувати наступним чином (рис. 2.6).



Рис. 2.6. Завдання суб'єктів внутрішньогосподарського контролю за формуванням формування фінансових результатів ДП «ЖЛГЗ»

До суб'єктів контролю фінансових результатів ДП «ЖЛГЗ» можна віднести керівництво або адміністрацію підприємства, працівників бухгалтерії, у т.ч. головного бухгалтера, начальника виробничого відділу, начальники відділів постачання та збуту. Функції внутрішньогосподарського контролю покладені на головного бухгалтера.

Час здійснення основних видів внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів узагальнено на рис. 2.7.





Рис. 2.7 Час здійснення основних видів внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів

Узагальнюючи вищезазначене, пропонуємо внутрішньогосподарський контроль фінансових здійснювати згідно запропонованої програми (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Програма внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів  
ДП «ЖЛГЗ»

Напрямок контролю	Процедури контролю
Вивчення основних положень облікової політики щодо фінансових результатів	- перевірка законності здійснення видів діяльності відповідно до КВЕД; - перевірка визнання доходів, витрат та фінансових результатів; - визначення методів амортизації та строків експлуатації; - встановлення використання рахунків; - визначення порядку та строків інвентаризації; - визначення порядку документування
Вивчення внутрішніх нормативних документів щодо проведення контролю фінансових результатів	- визначення порядку отримання доходів, а також визначення понесених витрат відповідно до статей витрат; - планування обсягів капітальних вкладень
Перевірка наявності об'єктів нерухомості	- проведення інвентаризації, спостереження; - перевірка первинних документів щодо доходів, витрат та фінансових результатів; - визначення відхилень фактичних даних від даних обліку
Аналіз ефективності господарської діяльності	- аналіз основних показників розвитку підприємства; - аналіз собівартості за елементами операційних витрат; - аналіз структури бухгалтерського балансу; - аналіз фінансового стану підприємства; - аналіз рентабельності продукції.
Перевірка даних синтетичного та аналітичного обліку	- перевірка правильності відображення господарських операцій в обліку; - перевірка достовірності відображення інформації у звітності
Прийняття рішень	- аналіз виявлених недоліків; - визначення винних осіб; - прийняття відповідних управлінських рішень
Контроль виконання прийнятих рішень	- контроль виконання прийнятих рішень керівництва та управлінського персоналу

Запропонована методика внутрішньогосподарського контролю фінансових результатів ДП «ЖЛГЗ» забезпечуватиме інформаційні потреби власників та керівників підприємства.

Отже, слід своєчасно, повно та об'єктивно виконувати вищеописані контрольні процедур задля виявлення можливих порушень і попередження їх у майбутньому щодо управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

## ВИСНОВКИ

Дослідження обліку, аналізу і контролю фінансових результатів Державного підприємства «Житомирський лікєро-горілочний завод» дає можливість зробити наступні висновки:

1. Фінансовий результат підприємства – це доходи, що виникають в результаті діяльності за вирахуванням витрат, пов'язаних з виникненням цих доходів.

2. У системі обліку інформація про доходи та витрати підприємства є надзвичайно цінною, багатогранною та швидкоплинною. Проблема організації обліку доходів підприємства широко розглядається в науковій і періодичній літературі.

3. За допомогою периферійної техніки збирання і підготовки даних з обліку основних засобів, грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей, витрат на виробництво продукції та інших ділянок обліку господарської і фінансової діяльності підприємства можна раціонально виконувати децентралізовану обробку даних на робочих місцях бухгалтерів із використанням ПЕОМ.

4. Державне підприємство «Житомирський лікєро-горілочний завод» є підприємством, що ґрунтує свою діяльність на основі державної форми власності та здійснює виробничу, комерційну та іншу діяльність з метою одержання прибутку.

5. Формування фінансових результатів у бухгалтерському обліку передбачає визначення кінцевого результату діяльності підприємства – прибутку або збитку. Обчислення прибутку є одним із найважливіших питань систем бухгалтерського обліку.

6. Правильна та раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки його облікової політики, яка передбачає вибір комплексу прийомів, способів і процедур організації ведення бухгалтерського обліку підприємством.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білий М. М. Фінансові результати підприємства: факторний аналіз в умовах економічної кризи. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*. 2014. Вип. 10. С. 234-241.
2. Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка і прогнозування: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2009. 19 с.
3. Бурковська А.В. Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 644-646.
4. Гомба Л. А. Трансформація функцій менеджменту в системі антикризового управління торговельним підприємством. URL: [http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2013/v1/NV-2013-V1\\_30.pdf](http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2013/v1/NV-2013-V1_30.pdf)
5. Господарський кодекс України від 16 січня 2004 № 436. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.99р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
7. Камінська Т. Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку. URL: [http://www.nbu.gov.ua/portal/chem\\_biol/nvnau/2010\\_154\\_3/10ktg.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_154_3/10ktg.pdf).
8. Марценюк Р. Проблемні аспекти організації обліку доходів операційної діяльності заготівельних підприємств. URL: <https://cutt.ly/eTjppyX>
9. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (наказ Мінфіну від 28.03.2013 р. №433) Наказ Міністерства фінансів України 28 березня 2013 року № 433 - URL: [http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod\\_fin\\_otch\\_433.aspx](http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch_433.aspx)
10. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 р. № 635 URL:

[http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/MF13052.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13052.html).

11. Мороз Ю. Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства. *Вісник ЖДТУ*. 2013. № 2 (64). С. 135-141.

12. Мошек Г. Є. Інформаційні ресурси як фактор забезпечення ефективності системи менеджменту. URL:[http://www.nbu.gov.ua/portal/soc\\_gum/sre/2011\\_3/62.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_3/62.pdf).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доход» [Текст] : наказ Міністерства фінансів України від 29.10.1999 р. №290 URL: [www.zakon.nau.ua](http://www.zakon.nau.ua).

15. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Текст] : наказ Міністерства фінансів України від 29.10.1999 р. №290 URL: [www.zakon.nau.ua](http://www.zakon.nau.ua).

16. Пляка Г. О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств. URL: <https://cutt.ly/PTjpxTT>

17. Податковий кодекс України Кодекс України від 02.12.2010 № 2755. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

18. Посилаєва К. І. Підходи визначення прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства. *Вісник ХНАУ. Сер. «Економіка АПК і природокористування»*. 2008. № 7. С. 83-87.

19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України: Закон України №996-XIV від 16.07.99 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

20. Про господарські товариства: Закон України № 1576-XII від 19 вересня 1991 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

21. Про підприємництво: Закон України N 698-XII від 7 лютого 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>.

22. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: [монографія]. Полтава: РВВ ПУЕТ. 2011. 257 с.
23. Ратушна О. П. Обліково-аналітичне забезпечення аналізу фінансових результатів. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 1. С. 72–76.
24. Реслер М. В. Значення обліково-аналітичної інформації в управлінні підприємством. *Науковий вісник Ужгородського нац. університету*. 2012. Вип.3 (37). – С. 146-148.
25. Садовська, І. Б. Обліково-інформаційне забезпечення управлінського аналізу. *Вісник національного університету „Львівська політехніка” : збірник науково-прикладних праць “Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку”*. 2009. № 647. С. 498-503.
26. Тринька Л. Я. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки підприємств. *Науковий вісник нац. університету біоресурсів і природокористування України*. 2015. №5. С. 177-182.
27. Туз О. К., Бурковська А. В. Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 644-646.
28. Цал-Цалко Ю. С. Управлінський облік: навч. посіб. [Текст] / Ю. С. Цал-Цалко, М.Ю. Мороз, Н.І. Цегельник. – К. :ЦУЛ, 2015. – 632 с.
29. Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16 січ. 2003 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
30. Цивільний кодекс України від 16 січня 2004 № 435. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
31. Чік М. Ю. Аспекти економічного аналізу на підприємствах лісового господарства. *ВІСНИК ЖДТУ*. 2017. № 4 (82). С. 60-64
32. Юзва Р.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємств спиртової промисловості: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Терноп. нац. екон. ун-т. Т. 2011. 20 с.
33. Яркіна Н. М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти). *Держава та регіони*. 2014. № 1 (76). С. 130-136.